

Palestiinalaisten syvenevä ahdinko & yksi vuosisata valveutuvaa Eurooppaa

TEKSTI: Bruno Jäntti

Sionistiliikkeen ja eurooppalaisten tulkinnat palestiinalaisten oikeuksista ovat alusta asti olleet karua luettavaa. Viime aikoina retoriikka on kärjistynyt entisestään.

Israelin valtion rakentamisesta vastannut sionistiliike virallistettiin vuonna 1897 Baselin kaupungissa Sveitsissä pidetyssä ensimmäisessä sionistikongressissa. Aloitteleva juutalaisnationalistien organisaatio lähetti ensi töikseen kaksi rabbia Palestiinaan tunnustelemaan näkymiä maahanmuuton toteuttamiselle.

Pian sionistiliike sai Palestiinasta delegaatioltaan sähkeen, joka tuli kiteytyneeksi myöhemmin Israel-Palestiina-konfliktina tunnetun tragedian lähtöasetelman kaikessa yksinkertaisuudessaan. Sähkeen lähettäjät sen paremmin kuin sen vastaanottajat tuskin tätä täysin ymmärsivät. Rabbit totesivat viestissään: ”Morsian on kaunis, mutta hän on naimisissa toisen miehen kanssa.”¹

Juutalaisnationalistit joutuivat jo ennen vuosisadan vaihdetta kasvatustensa tosiasian kanssa, että historiallinen Palestiina oli juutalaisen kansallistunteen arkkitehteihin vedonneesta folkloristisesta latauksesta huolimatta, asutettu.

Juutalaisen valtion perustaminen alueelle, jonka alkuperäisväestön valtaosa oli muslimeja ja kristittyjä, oli vaativa tavoite. Vielä vuonna 1918, yli 20 vuotta ensimmäisen sionistikongressin jälkeen, historiallisen Palestiinan väestöstä vain kahdeksan prosenttia oli juutalaisia. Tämä väestö asutti alle kolmea prosenttia alueen pinta-alasta.

Miten sionistiliike suhtautui Palestiinan silloiseen yhteiskuntaan?

Emme voi suoda mitään hyvitystä Palestiinan arabeille. Siksi yhteisymmärrykseen pääseminen ei ole todennäköistä. Sionistinen kolonisaatio on joko lopetettava tai sen on jatkettava alkuperäisväestöstä riippumatta. Tämä merkitsee sitä, että kolonisaatiota voidaan viedä eteenpäin ja sitä on kehitettävä voimankäytön turvin siten, ettei alkuperäisväestö voi koskaan murtaa pystyttämäämme Rautamuuria. Tämä on politiikkamme arabeja kohtaan. Sen muotoileminen millään muulla tavalla olisi tekopyhyyttä.²

Näin lausui sionistiliikkeen alkuaikojen eräs pääideologi ja Israelin oikeiston aatteellinen isähahmo Ze'ev Jabotinsky (1880–1940). Sitaatti on peräisin Jabotinskyn vuonna 1923 julkaistusta mullistavasta esseestä *Iron Wall (We and The Arabs)* (ilmestynyt alun perin venäjäksi).

Juutalaisnationalistien näkökulmasta Jabotinskyn painottama voimankäyttö oli sionistiliikkeelle itseäänselvyys. Jabotinsky ja hänen kannattajansa kuuluivat siihen juutalaisnationalistien joukkoon, joka ei kaunistellut maahanmuuttajaväestön ja alkuperäisväestön orastavaa vihollisuutta.

Sen sijaan sionismin pääsuuntauksen eli vasemmistohenkisen työväensionismin kannattajat olivat tilanteesta kiusaantuneita. Vielä 1900-luvun alussa heidän oli vaikea myöntää, että juutalaisnationalistinen liike hivutti itseään kohti Palestiinan silloisen yhteiskunnan hajottamista. Ajan myötä kuitenkin myös vaikutusvaltainen sionistivasemmisto tunnusti, että historiallisen Pales-

¹ Avi Shlaim: *The Iron Wall: Israel and the Arab World*, W. W. Norton & Company 2001, s. 3. Suomennotkirjoittajan.

² Ze'ev Jabotinsky: *Iron Wall (We and The Arabs)*, 1923.

tiin juutalaistaminen edellytti järjestelmällistä väkivaltaa ja voimankäyttöä.

Israelin perustamisen yhteydessä vuonna 1948 käydyssä sodassa juuri sionistivasemmisto suoritti mittavimmat palestiinalaisten etniset puhdistukset ja Palestiinan kaupunkien ja kylien tuhoamisoperaatiot. Israelin valtiota johtaneet työväensionistiset hallitukset pitivät valtion itsenäisyysjulistusta seuranneina vuosikymmeninä huolen myös siitä, että Israel eväsi 750 000 karkotetulta palestiinalaiselta paluuoikeuden koteihinsa.

Vuoden 1967 jälkipyykki: maailman pisin sotilasmiehitys ja ainoa apartheid-järjestelmä

Kun Israel oli miehittänyt vuoden 1967 sodassa Gazan ja Länsirannan palestiinalaisalueet, mukaan lukien Itä-Jerusalem, se alkoi kansainvälisen oikeuden vastaisesti siirtää siviiliväestöään miehitetuille alueille rakennettuihin juutalaissiirtokuntiin. Tällä hetkellä yli 120 virallisessa ja noin sadassa epävirallisessa siirtokunnassa asuu yli 520 000 israelinjuutalaista.

Siirtokuntainfrastruktuuri asutuskeskuksineen pitää sisällään vain israelilaisille tarkoitettuja maanteitä, siirtokuntia ympäröiviä turvavyöhykkeitä ja siirtokuntien tulevalle laajentumiselle varattuja alueita. Miehitettyjen palestiinalaisalueiden luonnonvaroja on ryöstetty ja palestiinalaisten maa-alueita ja omaisuutta on tarkoituksellisesti tuhottu.

Kansainvälinen humanitäärinen oikeus määrittää siirtokunnat sotarikokseksi. Siirtokuntien rakentaminen ja ylläpito luetaan myös kansainväliseksi rikokseksi, sillä siirtokunnat rikovat räikeästi kansainvälisen oikeuden periaatteita, erityisesti ihmisoikeuslainsäädäntöä, Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussääntöä ja YK:n peruskirjaa.

Siirtokuntien pystyttämällä Israel on onnistunut estämään palestiinalaisvaltion perustamisen, jota tukevat niin kansainvälinen yhteisö kuin miehitettyjen alueiden palestiinalaiset. Palestiinalaisvaltion perustaminen on tunnetuin malli, jonka myötä palestiinalaisten itsemääräämisoikeus voisi vihdoin toteutua.

Kun Israel oli valloittanut vuoden 1967 sodassa jäljelle jääneet 22 prosenttia brittien mandaatti-Palestiinasta, alkoi konflikti jäsentyä aiempaa selvemmin palestiinalaisten itsemääräämisoikeuden ympärille.

Kansainliitto vahvisti jo vuonna 1920, että Palestiinan asukkaille kuuluu itsemääräämisoikeus. Vuonna 1947 nuori YK niin ikään toteusi tämän. Ja vuonna 2004 Kansainvälinen tuomioistuin, maailman korkein juridinen elin, korosti, että Israel on ”velvollinen kunnioittamaan palestiinalaisten itsemääräämisoikeutta”.

Kansainvälisessä oikeuskäytännössä kansojen itsemääräämisoikeus on sekä *jus cogens* – normi, johon ei sallita poikkeuksia – että *erga omnes* – kaikkia valtioita sitova velvoite.

Tästä huolimatta palestiinalaisten itsemääräämisoikeuden eväämisestä on tullut Israelin palestiinalaispolitiikan ensisijainen periaate. Israel jatkaa yhä siirtokuntaverkoston laajentamista ja kieltäytyy vetäytymästä miehittämiltään palestiinalaisalueilta. Vieläkin hanakammin Israel vastustaa kansalaisuuden myöntämistä miehittämilleen palestiinalaisille.

Israel on toisin sanoen tehnyt kaikkensa estääkseen palestiinalaisvaltion perustamisen, muttei kuitenkaan ole ollut valmis hyväksymään miehitettyjen alueiden palestiinalaisia täysivaltaisiksi kansalaisiksi juutalaisväestön rinnalle.

Koska Israel on päättänyt olla vetäytymättä kansainvälisesti tunnustetuille rajoille vuoden 1967 sodan jälkeen, Israelin ylläpitämä palestiinalaisalueiden miehitys on tätä nykyä toisen maailmansodan jälkeisen ajan pisin edelleen jatkuva sotilaallinen miehitys.

Israel on lisäksi luonut miehitetulle Länsirannalle 2000-luvun ainoan erotteluhallinnon, jossa on voimassa kaksi eri oikeusjärjestelmää. Siirtokuntalaisille luotu oikeusjärjestelmä takaa heille poliittiset oikeudet ja kansalaisoikeudet osana Israelin valtion poliittista ja juridista järjestelmää. Länsirannan palestiinalaisille on luotu oikeusjärjestelmäksi sota-oikeus, jolla Israel evää alueen palestiinalaisilta heidän kansalaisoikeutensa ja poliittiset oikeutensa.

Ratkaisun sijasta väkivaltaa ja raaistuvaa kielenkäyttöä

Sionistiliikkeen ja sittemmin Israelin valtion suhde Palestiinan alkuperäisväestöön on muuntunut kuluneen sadan vuoden aikana.

1900-luvun alkupuolella juutalaisnationalismi mielsi Palestiinan silloisen yhteiskunnan kilpailijakseen, joka tulee syrjäyttää juutalaisvaltion nousun tieltä. Niin myös kävi, mutta palestiinalaiset eivät kuitenkaan kadonneet.

Vähitellen Israelin poliittinen kulttuuri on alkanut nähdä palestiinalaiset riesana, jota tulee hallita, ja jonka pyrkimykset muuttaa vallitsevaa tilannetta on tukahdutettava Israelin sotilaallisella ylivoimalla.

Israelissa käytävän julkisen keskustelun valtavirtaan on ilmaantunut uusia suuntauksia. Kiihottaminen kansanryhmää vastaan ja palestiinalaisten joukkotuhoamisen vaatiminen eivät perinteisesti ole kuuluneet poliittiseen kielenkäyttöön Israelissa. Viime vuosina tällaiset puheenvuorot ovat yleistyneet sekä Israelin kansanedustuslaitoksessa knessetissä että Israelin suurimmissa tiedotusvälineissä.

Knessetin varapuhemies Moshe Feiglin linjasi viimeisimmän Gazan tuhoamisoperaation aikaan heinäkuussa, että Israelin ”tulee valloittaa koko Gaza käyttäen kaikkia tarvittavia keinoja”. Israelilla ei saa olla Gazan valloittamisessa ”mitään muita huolenaiheita” kuin ”sotilaitensa suojaaminen”.

Kirjoituksessaan Feiglin vaatii, että Israelin tulee ”asuttaa Gaza juutalaisilla” ja järjestää mahdollisimman monen palestiinalaisen ”muuttaminen pois maasta”. Niiden palestiinalaisten, jotka silti jäisivät Gazaan, tulee ”vuosien saatossa hyväksyä [...] juutalaisvaltion elämäntavat”, minkä jälkeen he voisivat saada Israelin kansalaisuuden.³

Giora Eiland, entinen Israelin Kansallisen turvallisuusneuvoston johtaja, kirjoitti samoihin aikoihin Israelin suurimmassa päivälehdessä *Yedioth Ahronothissa*, että ”Gazassa ei ole viattomia siviilejä”.

Eilandin mukaan gazalaiset ovat syypäitä omaan ahdinkoonsa ”aivan samalla tavalla kuin saksalaiset olivat vastuussa Hitlerin valitsemisesta”, ja että ”[saksalaiset] maksoivat siitä kovan hinnan – ja hyvä niin”. Eiland päättää kirjoituksensa toteamalla, että vasta sitten, kun Israel suhtautuu Gazaan hänen ehdottamallaan tavalla, alkaa Israel ”luoda aitoa pelotekykä”.⁴

Israel on tuhonnut miehityillä palestiinalaisalueilla noin 48 000 kotia ja muuta kiinteää rakennusta vuoden 1967 jälkeen. Esi-

**”MORSIAN ON KAUNIS,
MUTTA HÄN ON NAIMISSA
TOISEN MIEHEN KANSSA.”**

3 Moshe Feiglin: ”Op-Ed: My Outline for a Solution in Gaza”, *Arutz Sheva* 15.6.2014.

4 Giora Eiland: ”In Gaza, there is no such thing as ‘innocent civilians’”, *Yedioth Ahronoth* 5.8.2014.

”SAIN TYYDYTYSTÄ JOKAISESTA MURSKAAMASTANI KODISTA.”

merkiksi vuoden 2002 huhtikuun alussa Israelin armeija suoritti Jeninin pakolaisleirillä laajamittaisia kotien tuhoamisoperaatioita sotilaskäyttöön valmistetuilla D9-puskutraktoreilla. Yhdysvaltalaisen ihmisoikeusjärjestön Human Rights Watchin mukaan Israel jyräsi Jeninissä 140 kotia maan tasalle.

Yhdysvaltalaisen *The New Republic* -lehden silloinen päätoimittaja Martin Peretz oli ällistynyt ”hysteerisistä [...] valheista”,⁵ joiden mukaan Israel olisi tuhonnut palestiinalaisten koteja Jeninissä kevyin perustein. Israelin valtiollisen politiikan puolustajat korostavatkin usein sitä, että Israel joutuu turvautumaan väkivaltaan täysin vastentahtoisesti.

Harvardin yliopiston professorin ja Israelin toimien tunnetun puolestapuhujan Alan Dershowitzin mukaan palestiinalaislapsen kuolema johti Israelissa ”lähes kaikkien [israelinjuutalaisten] suruaikaan”, ja että ”Israeliin sattuu” joka kerta kun palestiinalaissyiviili menehtyy.⁶

Julkisivun kiillottajien muotoilut eivät yleensä osu yksin valtion politiikkaa toimeenpanevien Israelin armeijan sotilaiden muotoilujen kanssa. Jeninissä palestiinalaisten koteja jyrännyt D9-puskutraktorin kuljettaja kertoi israelilaiselle sanomalehdelle: ”Halusin tuhota kaiken. [...] Anelin esimiehiäni antamaan minulle luvan repiä kaiken maan tasalle. [...] Kolmen päivän ajan vain tuhosin ja tuhosin. Sain tyydytystä jokaisesta murskaamastani kodista. Jos olen mistään pahoillani niin siitä, etten saanut tuhottua koko Jeniniä. Koin suurta tyydytystä. Nautin siitä todella.”⁷

Haastattelun julkaisemisen jälkeen kyseinen D9-puskutraktorin kuljettaja sai Israelin armeijalta kunniamaininnan.

Mitä Israelilla on siis tarjota palestiinalaisille? Sotilasmiehitystä ja apartheid-järjestelmää. Valtio evää palestiinalaispakolaisten paluuoikeuden ja estää palestiinalaisten itsemääräämisoikeuden toteutumisen. Gaza pysyy musertavan saarron ja toistuvien Israe-

lin armeijan tuhoamisoperaatioiden kohteena. Länsirannan maa-alueiden anastamista ja siirtokuntien laajentamista jatketaan.

Kaikki viittaa siihen, että tulevina vuosina Israelin toimet syventävät palestiinalaisten ahdinkoa entisestään.

Eurooppalaisten kasvava Israel-kritiikki

Eurooppalaisen älymystön silmissä sionistien kansallismielinen hanke miellettiin lähes koko 1900-luvun ennen muuta länsimaisen edistyksellisyuden keitaana muuten niin takapajuisessa ja kehittämättömässä Levantissa. Kuva juutalaisnationalismista eurooppalaisen ylemmyyden ja juutalaiskristillisen sivistyksen soihdunkantajana oli alkanut vakiintua jo vuosikymmeniä ennen kuin Israelin julistautui itsenäiseksi valtioksi vuonna 1948.

Vuonna 1936 Iso-Britannia nimitti lordi William Peelin johtaman komission selvittämään mandaatti-Palestiinaan syntyneen konfliktin taustoja. Muun muassa Winston Churchill antoi Peel-komissiolle lausunnon, joka havainnollistaa hyvin eurooppalaisten silloista katsantokantaa muovautumassa olevaan Israel-Palestiina-konfliktiin. Churchillin mukaan alkuperäisväestöllä ei ollut sen enempää oikeutta Palestiinaan kuin ”koiralla koirankoppiin, vaikka se olisikin asunut siellä jo hyvin pitkän aikaa”, eikä ”mitään vääryyttä ollut tehty [alkuperäisväestölle], vaikka korkeampitasoinen, tai vähintäänkin maailmalisempi rotu, niin sanoakseni, on tullut ja vienyt heidän paikkansa”.⁸

Vaikka Churchill valittiin vielä vuosituhannen vaihteen jälkeen kaikkien aikojen suurimmaksi britiksi, on eurooppalaisen Israel-Palestiina-mielipideilmaston muutos havaittavissa kenties selvimmin juuri Isossa-Britanniassa. Elokuussa Ison-Britannian ulkoministeri Warsi jopa erosi hallituksesta. Warsin mukaan maan suhde Israeliin on ”moraaliton”, eikä hän ”voi enää tukea hallituksen Gaza-politiikkaa”.⁹ Iso-Britannia on hiljattain myös ilmoittanut

5 Martin Peretz: ”The Poet and the Murderer”, *The New Republic* 29.4.2002.

6 Alan Dershowitz yhdysvaltalaisella Democracy Now! -radiokanavalla 24.9.2003.

7 D9-puskutraktorin kuljettajan haastattelu julkaistiin *Yedioth Ahronoth* -lehdessä 31.5.2002.

8 Winston Churchillin 12.3.1937 antama puheenvuoro Peel-komissiolle. Ks. Clive Pointin: *Winston Churchill*, Sinclair-Stevenson Ltd 1994.

9 ”Baroness Warsi quits as Foreign Office minister over Gaza”, BBC 5.8.2014.

jäädyttävänsä osan aseviennistään Israeliin, ”mikäli laajamittaiset levottomuudet jatkuvat”.¹⁰

Vuonna 2011 tehdyssä mielipidemittauksessa 59 prosenttia briteistä tuki Palestiinan tunnustamista itsenäiseksi valtioksi.¹¹ Tuoreissa mielipidemittauksissa 62 prosenttia briteistä on ilmaissut kannakseen sen, että Israel syyllistyi Gazassa ”sotarikoksiin”. Vain 12 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että Israel ei syyllistynyt sotarikoksiin.¹²

Euroopan unionin alueella vuonna 2003 tehdyssä, Euroopan komission rahoittamassa mielipidetutkimuksessa Israel miellettiin suurimmaksi uhaksi maailmanrauhalle. Tuolloin Israelin armeija oli kolmen vuoden ajan tukahduttanut väkivaltaisesti palestiinalaisten toista kansannousua.

Viimeisimmän Gazan tuhoamisen aikaan ranskalainen *L'Express*-lehti ilmoitti Israelin toimien nauttivan 12 prosentin tukea ranskalaisen keskuudessa.¹³ Kuten Iso-Britannia, myös Ranska on perinteisesti ollut sekä juutalaisvaltion perustamista edeltäneen sionisti-liikkeen että itsenäisyysjulistuksen jälkeisen Israelin tukija. Ranska oli esimerkiksi vuodesta 1948 vuoteen 1962 Israelin tärkein aseistaja.

Eurooppalainen poliittinen ajattelu ja keskustelu kehittyivät 1900-luvulla siinä määrin, ettei Churchillin koirankoppi-lainauksen logiikka enää istu nykyeurooppalaisten arvomaailmaan. Alkaa näyttää siltä, että vihdoinkin myös eurooppalaisten mielestä palestiinalaisille kuuluu itsemääräämisoikeus siinä missä Israelin juutalaisväestöllekin.

Seuraavaksi EU:n tulee siirtyä sanoista tekoihin ja painostaa Israelia tunnustamaan kansainvälisen oikeuden palestiinalaisille takaamat oikeudet. ■

KIIHOTTAMINEN KANSANRYHMÄÄ VASTAAN EI PERINTEISESTI OLE KUULUNUT POLIITTISEEN KIELENKÄYTTÖÖN ISRAELISSA.

¹⁰ "UK government to block arms exports to Israel if military action resumes", *The Guardian* 12.8.2014.

¹¹ "UN recognition of a Palestinian state receives public approval in Europe", *The Guardian* 12.9.2011.

¹² YouGov Survey Results, July 2014.

¹³ "Anger in Europe over Israeli violence in Gaza", *The National* 29.7.2014.